

FACKTUELLT

SEKO post • Klubb Terminaler Stockholm

Nr 8/juni 1998

Postcentrala förhandlingarna avslutade

Fridagstillägget löses in och blir personligt lönetillägg

■ De postcentrala förhandlingarna avslutades den 18 juni.

Den viktigaste frågan i slutskedet av förhandlingarna gällde inlösningen av **fridagstillägget**. Resultatet blev att den som regelmässigt haft fridagstillägg med i genomsnitt lägst 50 kr per månad under perioden 1997-04-01 -- 1998-03-31 istället erhåller ett fast lönetillägg per månad fr.o.m. 1998-10-01. Lönetillägget blir lika stort som genomsnittet av de fridagstillägg man haft.

Exempel: Den som i genomsnitt (1 april 1997 - 31 mars 1998) haft 250 kr/mån i fridagstillägg får behålla ett lönetillägg på 250 kr/månad.

Betalningen

Inlösningen betalas till 80 procent av Posten och 20 procent genom avdrag från pottarna de två första avtalsperioderna av de tre som

ingår i 3,5 årsavtalet:

- Den första avtalsperioden görs ett avdrag från potten för Affärsområde Brev. Avräkningen innebär att potten på 2,8 procent sänks med 0,05 procent till 2,75 procent.
- Den andra avtalsperioden görs avdrag från potten på koncernnivå, vil-

ket resulterar i ett avdrag på 0,04 procent; kvar blir alltså 2,76 procent.

- Den tredje avtalsperioden sker ingen avräkning från potten.

För Logistik del fortsätter förhandlingarna om fridagstillägget på affärsområdesnivå.

Lönestegen

Förutom fridagstillägget löstes också frågan om beloppen i den s.k. "stegen", dvs. den lönetabell som gäller för dem som nyanställs. Beloppen höjs med 300 kronor år 1-2 och 200 kronor i övriga steg.

Forts. på nästa sida: *Postcentrala*

Löne-grupp	Grundlön per månad ¹		
	Ar	Månlön	Timlön ²
A	1 - 2	10 900	65:40
	3 - 4	11 400	68:40
	5	12 185	73:10
	6 -	13 185	79:10

Not ¹ = Fr.o.m. 1998-04-01

Not ² = Fr.o.m. 18 år. För timavlönad under 18 år gäller: < 17 år - 51:50; 17-18 år - 54:50.

Stockholm
Syd:

Bygga eller
inte bygga?

Sid 2

Terminalklubbsstyrelsen
önskar
alla medlemmar
en riktigt skön sommar!

Terminalklubben på Internet:
<http://home2.swipnet.se/~w-27485/>

Sth Syd - bygga eller inte bygga?

Vad innebär egentligen koncernstyrelsens beslut den 16 juni?

■ De förhandlingar (eller "samverkan" som det heter numera) som fördes om Sth Syd-projektet den 3 och 8 juni resulterade i att Terminalklubben sade NEJ till projektet. Det slutliga skälet var att Posten i praktiken inte ville låta personalen ta del av annat än smulor av den beräknade rationaliseringsvinsten. Terminalklubben hade krävt pengar för att genomföra en lokal arbetstisförkortning.

Den 16 juni fattade koncernstyrelsen sitt beslut. Arbetsgivaren har gått ut med en information som tolkas som att det nu är klappat och klart med Sth Syd.

"Viss kostnadsram"

Beslutet innehöll dock en viktig reservation. Koncernstyrelsen gav klartecken att gå vidare med projektet inom en viss kostnadsram. Poängen är, att där projektet idag befinner sig så har man sannolikt överskridit denna kostnadsram. Den exakta kostnaden går inte att säga förrän upphandlingen är klar och byggföretagen lämnat sina anbud, men de beräkningar som hittills gjorts pekar i den riktningen. Innan projektet blir av måste man alltså lösa detta "problem", antingen genom att runda vissa kostnader (garage) eller helt enkelt dra ner på andra (arbetsmiljön?).

Beslutet i koncernstyrelsen var enhälligt men de fackliga representanterna lämnade en protokollsanteckning till beslutet som tar fasta på Terminalklubbens kritik mot projektet.

Protokollsanteckning

I protokollsanteckningen framförs att osäkerhet råder kring storleken av rationaliseringseffekterna av projektet Stockholm Syd. Osäkerheten har sin huvudsakliga grund i hyresnivåerna, som i sin tur baseras på ombyggnadskostnaderna. En annan osäker fråga är om skyldigheten att tillhandahålla parkeringsplatser. En strikt tolkning för att få byggnadslov kan få till betydande kostnadsökningar som följd. Vidare menar de fackliga representanterna att tillräcklig hänsyn inte tagits till de fackliga kraven på strukturpengar. I protokollsanteckningen framförs också kra-

vet på att forma en arbetsorganisation som skapar både arbetstillfredsställelse och effektivitet. Man pekar på att stora terminaler traditionellt har sämre mätvärden inom dessa områden än mindre terminaler. Därför är det viktigt att inom den nya terminalens ram skapa mindre enheter med stor frihetsgrad.

Fortsättning?

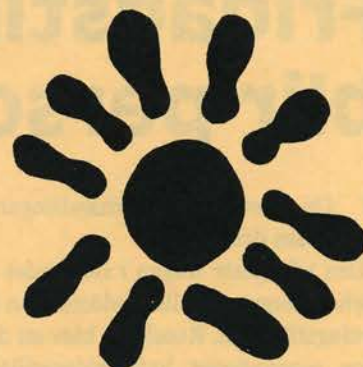
Det som händer närmast i projektet är att underlaget för upphandling går ut till intresserade byggare. I väntan på att dessa lämnar svar tar det mesta av projektarbetet semester. I augusti får vi det slutliga (?) beskedet om det blir något bygge eller inte.

Terminalklubbsstyrelsen har beslutat att klubben - trots vår negativa inställning till projektet - ska fortsätta att delta i de olika

projektgruppernas arbete.

Om det blir någon fortsättning!

Jan Åhman

Syd, eller inte Syd?

Hällristning från Bogslösa i Uppland

Forts. Från första sidan:

Postcentrala avtalet

Turordningsregler

De förmånligare turordningsregler som skrevs in i förhandlingsprotokollet vid 1997 års postcentrala förhandlingar bibehålls i årets protokoll. Reglerna innebär att turordningen för våra grupper vid uppsägning p.g.a. arbetsbrist ska upprättas utifrån anställningstid.

Överenskommelse om trygghet

Avtalet förlängs att gälla under avtalsperioden, med vissa justeringar

Övriga frågor

Utöver det som rapporterats här och i tidigare nummer av *Faktuellt* så innehåller årets avtal några frågor som man inte heller den här gången har lyckats lösa och som därför ska utredas vidare under avtalsperioden. Det gäller kompetensutvecklingsavtalet, de timanställdas anställningsförhållanden, behovet av en gemensam lönestatistik samt ersättningarna vid arbetsskada.

När nu de postcentrala förhandlingarna avslutats återstår en sitting med Affär-

sområde Brev och därefter kan de lokala förhandlingarna börja. Förhandlingarna inom Terminal Stockholm börjar den 8 september.

Kamp lönar sig?

Vi har under de senaste åren råkat ut för upprepade motgångar. Det har gällt såväl i de stora postfrågorna (och andra politiska frågor med, för den delen) som lokalt inom Stockholmsterminalerna. Arbetsgivaren är stark i dessa avreglerings- och arbetslöshetstider. Man kan lätt få intrycket att det inte lönar sig att kämpa; följdriktigt har det kunnat märkas en viss uppgivenhet.

Jag tror att inlösningen av fridagstillägget blivit betydligt sämre utan de mycket starka protesterna från medlemmar inom Terminalklubben i Stockholm. Protester som tagit sig olika uttryck, men som gett resultat.

Kamp lönar sig! Trots allt!

Jan Åhman

Dyrare porto och sämre service

Riksdagen antog postlagen

■ Riksdagen antog den 5 juni utan ändringar regeringens förslag till ny postlag.

Beslutet innebär att Posten åläggs att sköta den samhällsomfattande posttjänsten, som det numera heter på EU-språk. Posten får ingen ersättning för detta, varken i form av regleringar eller kompensation från russia-plockarna. Istället slipper posten rabattfrimärken och föreningsporto. Urholgade servicekrav kan vara en annan väg att klara konkurrensen på världens mest avreglerade postmarknad.

"God kvalitet"

Den nya postlagen innebär följande:

- "Det skall finnas en posttjänst i hela landet som innebär att alla kan ta emot brev och andra försändelser som väger högst 20 kg".
- Posttjänsten ska vara av "god kvalitet", vilket i förarbetena preciseras som att minst 85 procent av försändelserna ska övernattbefordras.
- Postbefordran ska ske till "rimliga priser". Vad "rimliga priser" innebär avgörs genom ett pristak för normalbrev ("osorterad post som skickas som enstaka försändelser till normalporto"), som regeringen fastställer i en särskild förordning. Beslutet innebär bl.a. att Postens nuvarande skyldighet att utge rabattfrimärken upphävs. I praktiken innebär därmed beslutet en fördyring för privat- och föreningskunderna.
- Priset för "enstaka försändelser" ska även i fortsättningen vara "enhetligt" - men nu betyder "enhetligt" att det blir tillåtet att ha ett riksporto och ett lokalporto (förutom alla de rabatter som redan idag är tillåtna för olika typer av sändningar).

Samhällsomfattande?

- Den som vill bedriva postverksamhet måste begära tillstånd för det hos Post- och Telestyrelsen.
- Regeringen kommer att ålägga Posten AB att ansvara för den samhällsomfattande posttjänsten i landet.
- Posten AB kommer inte att få någon

särskild ersättning för detta åtagande. De övriga operatörerna kommer inte heller att åläggas några avgifter eller dyl. för att bidra till kostnaderna för den samhällsomfattande posttjänsten.

Istället hänvisar regeringen (och nu också riksdagen) till att Posten slipper kostnaderna för rabattfrimärken. Likaså pekar man på "möjligheten att anpassa sin service på landsbygden till kundernas behov", vilket - i Orwellsk anda - ska tolkas som att Posten ges möjlighet till besparingar inom lantbrevbäring och motsvarande.

- Betaltjänstens ("kassans") framtid hän-skjuts till en ny utredning, som nyligen har tillsatts.

- Den postala "infrastrukturen" (efter-sändningsregistret, boxar, postnummer) behandlas f.n. i regeringkansliet (utifrån en promemoria som PTS utarbetat); därför vill inte riksdagen uttala sig om saken.

...

"Utskottet delar regeringens uppfattning" - så lyder den typiska frasen i Trafikuts-kottets betänkande över propositionen. Utskottet föreslog bifall till propositionen i dess helhet och avvisade de motioner som lämnats till riksdagen.

Riksdagen

Moderaterna och *folkpartiet* vill naturligtvis fortsätta avregleringen och kräve därför i sina motioner bl.a. att det inte ska behövas villkorade tillstånd och att hela prisregleringen avskaffas.

Centerpartiet krävde i sin huvudmotion ytterligare en utredning om postmarknaden och Posten ("regionalpolitisk konsekvensanalys"). De ville också att regeringen i tillståndsvillkoren för Posten ska ålägga Posten att "trygga och vidareutveckla lantbrevbäringen"

Miljöpartiet yrkade i sin motion att servicekraven skulle skärpas i lagtexten och att rabattfrimärkena ska behållas.

Vänsterpartiet krävde i sina motioner att Posten ska få konkurrera på samma villkor som andra företag på marknaden (lokalporto), att Postens möjligheter till bankverksamhet ska ingå i direktiven till utredningen om betaltjänsten, att "infras-

strukturen" även i fortsättningen ska "till-höra och disponeras av Posten samt att "ägarens krav på samhällsomfattande service tydligt ställs i skäligen relation till ägarens avkastningskrav på Posten".

Till sist kan det också nämnas att två ledamöter, en socialdemokrat och en centerpartist, i varsina motioner pläderade för att Hässleholmsterminalen ska få vara kvar.

Riksdagen avslög samtliga motioner och biföll Trafikuts-kottets betänkande och därigenom regeringens förslag till ny postlag.

Extrem politik

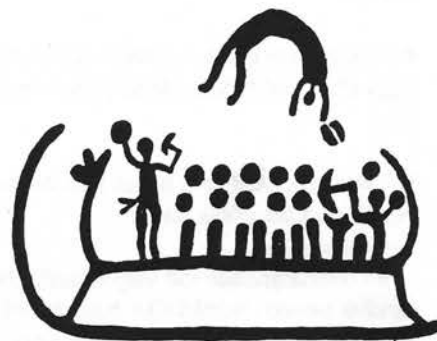
Man kan mot den här bakgrunden konstatera att den extrema svenska avregleringspolitiken fortsätter! Inget annat land i världen har en lika avreglerad postmarknad.

De mindre kunderna kommer att få än dyrare porto när rabattmärkena och föreningsportot försvinner. Troligen kommer också servicen att försämrans.

Naturligtvis kommer även personalen att drabbas av riksdagens beslut. Turerna kring fridagstillägget och den panikartade omstruktureringen av Stockholmsterminalerna är också resultat av avregleringspolitiken!

Jan Åhman

På Terminalkubbens hemsida finns länkar till regeringens proposition, Trafikuts-kottets betänkande samt riksdagsprotokollet.

Fest på Strömmen. Avreglerarna firar den nya postlagen.

Hällristning från Sotetorp i Bohuslän.

EU:s direktiv om posttjänster:

Fortsatt liberalisering - men monopol garanterar servicen

■ Den 15 december förra året antog EU - efter flera års förhandlingar - det direktiv som reglerar posttjänsternas utveckling inom gemenskapen: *Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG, av den 15 december 1997, om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna*, som det så pampigt heter när direktivet publiceras i de *Europeiska gemenskapernas officiella tidning (21.1.98)*!

Eftersom vi numera har det tvivelaktiga nöjet att tillhöra EU så gäller direktivet också för oss; det är därför av intresse att studera det litet närmare.

Samhällsomfattande

Ta exempelvis den *samhällsomfattande posttjänst*, som inleder den nya svenska postlagen! Det begreppet har hämtats från EU-direktivet:

"Medlemsstaterna skall säkerställa att användarna har tillgång till samhällsomfattande tjänster som inbegriper stadigvarande tillhandahållna posttjänster av fastställd kvalitet inom hela territoriet till rimliga priser för samtliga användare"

Den samhällsomfattande posttjänsten ska enligt EU-direktivet uppfylla minst följande krav:

- Expeditions- och insamlingsställena ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas.
- Varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan ska det göras minst
 - en insamling
 - ett överlämnande vid varje fysisk eller juridisk persons bostad eller hemvist eller
 - i undantagsfall - vid lämpliga anläggningar.
- Insamling, sortering, transport och

utdelning ska omfatta postförsändelser som väger högst 2 kg.

- Insamling, sortering, transport och utdelning av postpaket som väger högst 10 kg (inrikes) och 20 kg (ankommande utrikes).

- Rekommenderade och assurerade försändelser

Fotbolls-VM. Funktionär på väg ut med kvällens matchbollar.

Hällristning från Aspeberget i Bohuslän.

• Priserna måste vara rimliga och ge samtliga användare möjlighet att få tillgång till de tjänster som tillhandahålls.

Priserna måste grunda sig på kostnaderna. Medlemsstaterna får besluta att en enhetlig taxa skall gälla inom hela det nationella territoriet.

Avgifterna måste vara klara och tydliga och ickediskriminerande.

• Medlemsstaterna skall säkerställa att normer för kvaliteten på den samhällsomfattande tjänsterna bestäms och offentliggörs i syfte att garantera postservice och hög kvalitet.

Kvalitetsnormerna skall särskilt riktas in på befordringstider samt tjänsternas regelbundenhet och tillförlitlighet.

Medlemsstaterna fastställer själva normer för inrikes tjänster.

Däremot fastställer EU normerna för "gränsöverskridande tjänster" som det

heter i direktivet. I direktivet fastställs som "mål" att 85 procent av utrikesförsändelserna (normalbrev och motsvarande för paketen) skall ha 0-3 befordran och 97 procent ska vara framme inom fem dagar.

Vem betalar?

Hur ska då den samhällsomfattande posttjänsten betalas? Ja, enligt den svenska avregleringspolitiken så är det "Posten" som ska stå för fiolerna - dvs. vissa kunder och vi i personalen!

EU tillåter faktiskt - än så länge - en rimligare lösning!

• Enligt EU-direktivet är det tillåtet att låta den operatör som åtar sig (åläggs!) de samhällsomfattande tjänsterna ha monopol (man använder faktiskt det ordet, som ingen i Sverige längre vågar ta i sin mun!) på normalbrev som väger upp till 350g och med ett porto som är högst fem gånger lägsta normalbrevsporto. Observera att monopolen är tillåtet även för direktreklamförsändelser och gäller både inrikes och utrikes försändelser.

• Dessutom är det tillåtet att inrätta en "kompensationsfond" "för att säkerställa att de samhällsomfattande tjänsterna skyddas". Pengarna ska användas till att kompensera den som tillhandahåller de samhällsomfattande tjänsterna om de skyldigheten utgör en "orättvis ekonomisk belastning". Fonden ska finansieras genom att de som beviljas tillstånd att utöva posttjänster avkrävs "ekonomiskt bidrag" till fonden.

Som bekant utnyttjar de svenska lagstiftarna ingen av dessa möjligheter för att kompensera Posten, som, enligt riksdagsbeslutet, kommer att åläggas att utföra den samhällsomfattande posttjänsten.

Inga illusioner!

Man ska självfallet inte ha några illusioner om EU och EU:s postpolitik. Direkti-

vet anger att EU:s väg är en "fortsatt gradvis liberalisering av postmarknaden". Senast den 1 januari år 2000 ska man fatta beslut i den riktningen och besluten ska vara genomförda senast den 1 januari år 2003. Det gäller främst en översyn av vikt- och prisgränserna och liberalisering av reglerna för utrikesförsändelser och direktreklam.

Men det intressanta är att man samtidigt också säger att den fortsatta liberaliseringen ska ske under "kontrollerade former" och med "beaktande av utvecklingen, särskilt den ekonomiska, sociala och tekniska utveckling som har ägt rum fram till dess samt med beaktande också av den ekonomiska situationen för den eller dem som tillhandahåller samhällsomfattande tjänster".

Säga vad man vill om den svenska postpolitiken, men man kan knappast påstå att den skett under *kontrollerade former* eller *med beaktande av den ekonomiska situationen* för Posten, som ju är den som hos oss ansvarar för den samhällsomfattande servicen!

Extremt beroende

Och den nya postlagen befäster och snabbar på avregleringspolitiken ytterligare. Sverige är idag det mest avreglerade landet i världen när det gäller postservice. Den svenska regeringen - oavsett partifärg! - tänker behålla den tätpositionen. Man kan fråga sig varför. Svaret är antagligen att Sverige är extremt beroende av ett litet antal stora exportkapital som bestämmer alldeles för mycket i det här landet, inklusive postpolitiken. Det ligger i deras intresse - både snävt ekonomiskt och ideologiskt - att avreglera postmarknaden.

Och då blir det så!

Frågan är bara hur länge vi ska hänga med i det racet!

Jan Åhman

Hela EU-direktivet finns utlagt på Terminalklubbens hemsida på Internet.

Där finns också en länk till hela utredningsdirektivet om betaltjänsten.

Faktuellt nr 8/1998

Nästa nummer ges ut i september. Deadline 3 september.

Kassaservicen utreds

Regeringen har tillsatt en särskild utredare (Per Borg, f.d. generaldirektör i Försvarets Materielverk) med uppdrag att utreda "Statens ansvar för en grundläggande betaltjänst och kontantförsörjning".

Utredaren skall enligt regeringens direktiv:

- beskriva statens nuvarande ansvar enligt postlagen för att säkerställa och finansiera en rikstäckande betaltjänst och kontantförsörjning, statens sätt att uppfylla detta åtagande samt kostnaden för åtagandet,

- undersöka hur en grundläggande betaltjänst och kontantförsörjning säkerställs och finansieras i andra jämförbara länder,

- inom ramen för en analys av de krav som skall ställas på en grundläggande betaltjänst och kontantförsörjning i landet bedöma vilket ansvar staten bör ha för dessa tjänster och på vilken servicenivå dessa funktioner bör tillhandahållas med hänsyn till kostnaderna för olika alternativ,

- föreslå alternativ till hur statens ansvar för betaltjänsten och kontantförsörjningen i landet långsiktigt kan uppfyllas och anpassas i takt med förändringar i kundernas efterfrågan av dessa funktioner och den nya tekniken på området,

- analysera ett eventuellt behov av upphandling av betaltjänst och kontantförsörjning och föreslå hur riktlinjer för en sådan upphandling bör läggas fast, och

- föreslå den lagreglering som kan behövas och hur eventuell tillsyn bör utformas.

Utredningen ska vara klar senast den 31 december i år.

Jan Åhman

Politiska möten

Inför valet genomför avdelningens fackligt-politiska utskott fem politiska paneldebatter med deltagare från socialdemokraterna, vänstern, moderaterna och centerpartiet:

Tomtebodas • 31 augusti
Allmänpolitisk debatt

Folkets Hus • 2 september
Ungdomsförbunden

Postens Huvudkontor, aulan • 3 september
Postpolitiken

Årsta • 9 september
Landstingsfrågor

Sth Klara • 16 september
Kommunpolitik i Stockholms Stad

Välkomna!

MODERNA MUSEET MODERN MUSEUM

Intresserad av ett besök på Moderna Museet?

Alla postanställda går in billigare på museet under hela 1998.

Villkoret är att man beställer ett rabattkort från La Reserve, Adam Gabsi, Box 702, 101 23 Stockholm, tel 08-20 52 82.

Rabattkortet ger 50% rabatt på ordinarie biljettpreis för en anställd och en medföljande gäst.

Dessutom berättigar det till 20% rabatt vid inköp över 200kr i museets bokshop.

EU hotar strejkrätten

EU ska kunna tvinga medlemsstaterna att ingripa mot vissa fackliga rättigheter enligt ett förslag till förordning som EU-kommissionen antog den 19 november 1997.

Förslaget kom som en reaktion på den senaste i raden av strejker bland lastbilschaufförer i Frankrike, då vägarna blockerades. EU-kommissionen försökte då förmå den franska regeringen att agera hårdare mot de strejkande och bryta upp blockaderna. Efter det att strejken avblåsts kom EU:s förordningsförslag.

Stoppa strejker

Kommissionen ska kunna ålägga medlemsstater "att med alla tillgängliga medel" stoppa strejker och blockader som hindrar "den fria rörligheten för varor". Medlemsstaten ska kunna bötfällas av EU-domstolen om den inte vidtar lämpliga åtgärder. EU-kommissionen förnekar samtidigt att förslaget skulle påverka eller begränsa strejkrätten.

-Ren bluff, säger arbetsrättsjuristen Kurt Junesjö på LO:s rättsskydd. - Förslaget hotar strejkrätten.

Problemet är att två rättigheter - varornas fria rörlighet och fackliga

stridsåtgärder - kan komma i konflikt med varandra.

EU-kommissionens förslag har dock stött på patrull. Det saknar stöd i EU-fördragen. I avtalet om socialpolitik slås det tvätom fast att EU inte skall fatta beslut om "strejkrätt och rätt till lockout". Det finns möjligheter att kringgå sådana bestämmelser genom artikel 235 i Romfördraget, men det krävs då att alla femton medlemsländer är överens. Förslaget kommer sannolikt inte att antas i sin nuvarande form, men det finns all anledning att vara vaksam: Faran är inte över!

Inskränkning

Enligt författaren och EU-experten Gösta Torstensson har EU-kommissionen redan lyckats realisera sin plan på inskränkning av strejkrätten. Den 9 december förra året fälldes Frankrike - på initiativ av EU-kommissionen med stöd av Spanien och Storbritannien - av EU-domstolen, för att upprepade gånger ha låtit bli att hejda de franska böndernas protestaktioner.

Frankrike hade "underlåtit att uppfylla sina skyldigheter" enligt Romfördraget genom att inte vidta "alla nödvändiga och lämpliga åtgärder" för att stoppa de franska bönderna. EU-domstolens avgörande är bindande och kan inte överklagas.

Om ett land inte rättar sig efter domen kan det komma att bötfällas.

Skrämmande

Att kommissionen och domstolen värderar fri rörlighet av varor högre än medborgerliga fri- och rättigheter avslöjar vilken ideologi som är den bärande inom EU.

Det redovisar också med skrämmende tydlighet vilka krafter i det svenska samhället som tjänar respektive förlorar på EU-medlemskapet.

Jan Höglin, Sth-Klara

Välkommen att fira LOs 100-årsjubileum på Skansen!

8 augusti 1998

Vi bjuder på stor familjefest med aktiviteter för alla åldrar.

Bollnåstorget och Tingsvallen, kl 9.00-18.00

LO-förbunden visar yrkesroller och informerar om sin verksamhet
Utställningar på logen
Folkrörelser och folkrörelsekultur i allsköns former, tipspromenad

Tingsvallenscenen, kl 12.00-18.00

12.00 Häggarna
14.00 Trolleri med Fredrik och Zac
17.00-18.00 Allsång, solist Jan Hammarlund

Bollnåstorgets scen, kl 11.00-19.00

11.00 Chilensk dansgrupp, La Fragua
13.00 Dan Karlsson, arbetarsånger
15.00 "Tractor Pullers", modern folkmusik

Knattefestival

12.00-17.00 Barnunderhållning med Fantome och Djungelbandet Show

Folkets Hus

Seminarier:
11.00 Arbetets och arbetarrörelsens historia
12.00 Arbetets ansikten, professor Lars Furuland
13.00 Den röde patriarken, Olle Sahlström
14.00 Demokrati, Bengt Göransson
15.00 Stockholmsröster, Heidi von Born

Väla skola

Information om kunskapslyftet och LOs hyrdator

Ordenshuset brofästet

10.00-18.00 Filmvisning och teater
14.00-15.00 Konsert, Arbetarsångareförbundet

Posthuset

Sekoposts utställning och försäljning av jubileumsfrimärket

Missionshuset

Öppet hus med Kyrka & Arbetsliv, samtal och musik

Seglora Kyrka

18.00-19.00 Musikgudstjänst, Cecilia Öhrwall sjunger Duke Ellingtons Sacred Concert

Sollidenscenen, kl 19.00

Stor galaföreställning med bl a Carola, Viktoria Tolstoy, Anne-Lie Rydén, Gospelkören One Voice, Orsa Spelmän, Henrik Åberg och Consoul Orkester under ledning av Rutger Gunnarsson
Utdelning av LOs kulturstipendium

Galejan, från kl 21.30

Dans till Leif Kronlunds orkester

GRATIS biljetter (gäller för en familj = två vuxna med barn under 18 år) finns att hämta hos din sektion.

Rapport från en stresskonferens:

"Positiv stress" - en bluff!

Ylva Dahlman från Terminalklubben deltog den 27 maj i en konferens om stress, som Arbetarskyddsnämnden anordnade. **ÖKA TAKTEN** - en konferens om stress, löd rubriken, men åtminstone en av talarna predikade motsatsen. "Det finns ingen positiv stress, all stress är på sikt skadlig för kroppen", förklarade hjärtspecialisten Jan Lisspers.

■ Konferensen på Stora Essingen inleds med avstressande harpoklang.

Inledningsvis talade man om att ordet stress nästan har förlorat sin betydelse, då det används för mycket och i alla möjliga sammanhang. Syftet med denna konferens var att få oss att förstå vad stress är och hur man hanterar stress. Man vill *rehabilitera* stressen.

Kampen mot klockan

Förste talare var Lars Adaktusson, programledare på Aktuellts Nyhetsredaktionen. Hur ser han på de risker och krafter som är förenade med hans jobb?

Stress berör oss allt mer. Kraven att prestera ökar mer och mer. Det är viktigt att formulera hur problemen ser ut. "Tiden är naturens sätt att förhindra att allt händer på en gång".

Vi får allt svårare att hinna med umgänge, vila etc utanför arbetet. 2 av 3 tycker att arbetstakten har skruvats upp de senaste åren. 90-talet har skapat fler och fler som mår dåligt. Många som förr kände sig uppskattade i sitt arbete känner inte så längre.

Medievärlden är ett av de områdena.

Kampen mot klockan skapar stress. Kontroll och innehåll i sina arbetsuppgifter har man desto mer av i denna värld. "Journalistik är litteratur under brådska." Tidsfaktorn är avgörande - att vara först: Pressläggning - sändningstid är arbetets definitiva begränsning. Bristen på tid komplicerar arbetet. Arbetet försvåras också av oförutsedda händelser - t ex: en minister avgår plötsligt, Sinatra dör etc.

Stress är både påtaglig och komplicerande i journalistiken. Men kan även vara stimulerande och utmanande.

En stor del av stressen inom journalistiken är således positiv och utmanande. Stress innebär att adrenalinet ökar i kroppen och vi rustas för kamp.

Bosnien

Adaktusson berättar om sin tid i Bosnien som ett exempel på positiv och negativ stress. Trots alla upplevelser av människor i en krissituation, död, lemlästning, förtvivlan etc. var det som verkligen orsakade stress den journalistiska konkurrensen, att någon annan skulle bli först med "scoopet". Det fanns också en stress inför oförmågan att verkligen nå fram med den viktiga informationen.

Väntan orsakade också mycket stress. Omvärldens oförmåga att förstå situationen i Bosnien - allt mänskligt lidande - de extraordinära arbetsförhållandena bidrog också till en ökad stress.

Men han upplever ändå att stressen som

arbetslöshet, pressen från kollegor kan bli större, toleransen minskar med dem som inte orkar. Lars ansåg slutligen dock att mediebranschens stress trots allt är positiv, en viss stress kan till och med vara en förutsättning för att det ska bli ett bra resultat.

Långvarig stress, monotoni och känslan av att vara otillräcklig är det som sliter mest på kroppen.

Vad händer på längre sikt i ett samhälle där allt fler känner sig jagade?

...

Stress - något bra för stenåldersmänniskan!

Nästa föreläsare var Jan Lisspers, dr i medicinsk vetenskap och leg. psykolog, Mitthögskolan och Karolinska Institutet, enheten för personskadeprevention.

Han forskar på hjärtrehabilitering. Just inom hjärtområdet kan man se de allra tydligaste relationerna mellan stress och

krigskorrespondent till största delen är positiv stress. Känslan att man gör något viktigt, friheten, ansvaret, uppskattningen från omgivningen och kollegor bidrog också till att stressen kändes positiv och stimulerande.

Allt fler känner sig jagade...

Om däremot arbetsuppgifterna känns meningslösa, då man inte har möjlighet att påverka sitt arbete, är stress negativ. En underutnyttjad tjänsteman kan lida av mycket större negativ stress än en krigskorrespondent.

Men även här inom medievärlden hotar

hjärtproblem.

Han började med att fastslå att det inte finns någon *positiv stress*, *all stress är på sikt skadlig för kroppen*.

Biologisk reaktion

Stress är en biologisk reaktion som uppkommer då vi blir utsatta för hot och fara. Ur den synpunkten är reaktionen fullständigt nödvändig för att vi ska överleva. Man tål det bra om det bara sker ibland.

Egentligen finns det inga andra fördelar med den reaktionen förutom att förbereda oss till strid - flykt som på stenåldern till exempel då man fick fly från sabeltandade

tigrar och dylikt...

Tillvaron ser idag ut så som om det fanns hot överallt.

Vi uppmantras att bete oss som om vi ständigt skulle vara förberedda på hot och fara.

Problemet med detta är den långvariga stressökningen i kroppen, och den är definitivt inte något bra. Kroppen klarar inte av ständig stress beredskap. Det är direkt skadligt att ständigt vara utsatt för stress.

Skrämmande bild av risk för ohälsa inom terminal?

Jan Lisspers visade statistik och modeller som gav en skrämmande bild av hur risken för sjukdom ökar drastiskt vid den typen av arbete som t ex vi har inom terminal.

Att ständigt dessutom arbeta under hot, hot om nedläggning, hot om uppsägningar, ständiga omorganisationer och därtill ha noll möjlighet att påverka måste ha en katastrofal inverkan på hur folk mår. Hela Projekt Syd är ett perfekt exempel på en riskarbetsplats, jag tror det är viktigare än någonsin att ta hänsyn till arbetsmiljö och psykosociala effekter av Postens agerande sedan bolagiseringen.

Jag personligen anser att det kan vara en tickande bomb, och vi ser ju också hur sjukskrivningarna ökar alltmer, framför allt bland kvinnor.

(Ylva Dahlmans kommentar)

I dag ökar belastningen allt mer - tidsbrist, ökade krav men även internaliserade (självupplevda) krav. Om man ser till fritiden idag så minskar lugna fritidsaktiviteter till förmån för ytterligare stressframkallande aktiviteter. Exempel på detta kan vara träning, stressande data- och tvspel, trädgårdsarbete etc. Men man måste tillåta sig att varva ner, återhämta sig.

Ingen positiv stress

Här kan man se att kvinnornas stress till skillnad mot männens, ökar mot arbetsda-

gens slut. Efter arbetet börjar jobbet. - Att hämta barn på dagis, handla och laga mat, kanske städa och tvätta etc.

Kontroll är viktigt. I vilken mån jag kan påverka eller förutsäga min situation.

Jan Lisspers tycker vi ska stryka ordet positiv stress. Det är bra att varva upp inför en arbetsuppgift, men det är ej stress. För prestationens skull är det bra med en viss *upparvning* men stress är alltid skadlig i längden.

Positiv stress - ett begrepp som våra arbetsgivare försöker pracka på oss!

Om vi inte kan påverka vår situation är det i alla fall bättre om vi kan förutsäga det besvärliga som kommer. Jan berättar om olika undersökningar och experiment med stress under olika betingelser.

Man har funnit en tydligt förhöjd sjukdomsrisk bland högstressarbeten med lågt inflytande, låg kontroll och höga arbetskrav och hög belastning. Symtom på hjärt- och kärlsjukdomar ökar vid högstressyrken med hög belastning och låg kontroll.

Hur motverka effekterna?

Socialt stöd är ett exempel. Vid undersökningar visade man att bra socialt stöd på arbetet gav något mindre sjukdom vid hög belastning och låg kontroll, men ökade vid dåligt socialt stöd på arbetet i samma grupp.

Förhållandet tycks vara omvänt för kvinnor i samma situation som männen - ökade sociala kontakter ökar risk för sjukdom och död (!).

(Kan det måhända vara de redan höga kraven på sociala kontakter och hänsyn som många kvinnor redan känner som leder till denna ökande stress? /Ylvas anm.)

Krav och kontroll kan också vara något personligt, den psykosociala arbetsmiljön påverkar mig att bete mig på ett särskilt sätt som gör att jag får ökad risk för sjukdom.

...

Efter jobbet ökar kvinnors stress!

Därefter höll Marianne Larmén, författare och journalist ett anförande om "Den dubbla stressen - hur skall jag hinna med

både arbets- och familjeliv".

Hon gick närmare in på det som tidigare tagits upp om att kvinnors stress ökar vid arbetsdagens slut.

Kvinnor tänjer sig till bristningsgränsen för att hinna med - lider under ständig stress. Kvinnor sätter familjen och omgivningen framför sig själva. **Stressen handlar för kvinnor i grunden om att vi har ett betalt förvärvsarbete och ett obetalt hemarbete.**

Dubbla budskap

Tidningarna marknadsför också dubbla budskap.

Dels beskrivs hur kvinnor lider av stress i arbetsliv och hemma, dels ökar man stressen genom att hetsa till bantning, kabbak, gymning och att ständigt hålla sig i trim och tänka på sitt utseende. Vilken kvinna klarar av alla dessa krav utan att råka ut för stress?

Kvinnors stress kostar samhället 53 miljarder per år.

Kvinnors arbetstid har ökat på senare år.

Kvinnor lägger stressen på sig själva och säger att "- om jag bara inte....."

Kvinnors stress är ett samhällsproblem och problemet måste lösas politiskt.

Hemarbete består inte bara av städning och hushållsarbete:

- Hushållsarbete - ständigt planeringsarbete

- Konsumtionsarbete
- Relationsarbetet - dvs att hålla reda på släktens och vännernas alla bemärkelsedagar, kvartssamtal, kontakten med släkten mm det emotionella arbetet ses

inte som ett arbete

- Kvinnor tar till simultankapaciteten för att hinna med
- Mannen gör en sak i taget och struntar i allt som är omkring
- Är simultankapaciteten något bra eller är det något vi tvingats till?
- Det värsta är inte alla uppgifter man utför utan den "mentala planeringen".

Stresstopp

Män har sin stresstopp på förmiddagen, den går ner under lunchen och när de går hem från arbetet väntar fritiden.

Kvinnors stresstopp är på lunchen och när de är på väg hem från arbetet!

På lunchen ska en massa ärenden utföras, efter arbetstid börjar det mest betungande arbetet - hemarbetet.

- Kvinnor har hälften av mäns muskelmassa och styrka i axel- och nackparti.
- Män väljer ofta andra män som liknar dem själva.
- Ur arbetsgivarens synpunkt har män inte barn! Kvinnor med barn eller i fertil ålder har svårare att få arbete.

Många kvinnor känner sig frustrerade av allt hemarbete - att männen inte tar ansvar:

hjälpa till = kvinnan har huvudansvaret
hjälpas åt = båda tar ansvar

Aldrig godkänd

Väldigt få kvinnor kopplar sina fysiska besvär till att de är stressade, de säger att de är trötta. Kvinnor inser inte att de tar stryk - de tycker att kroppen sviker dem, inte att de sviker sin egen kropp.

Vad kan kvinnor själva göra för att förändra sin situation?

Många kvinnor tycker: "Jag blir aldrig godkänd i mina egna ögon"

De borde:

- Sänka kraven och göra en sak i taget
- Inse sina begränsningar och ta på sig mindre
- Bli bättre på att säga nej
- Vara mindre pedantiska
- Bry sig mindre om vad andra tycker
- Lyssna mer på kroppens signaler
- Lära sig VÄNTA på resultat, att det blir diskat t ex
- Ta mindre ansvar för andras välbefinnande

När man gifter sig ökar kvinnans ansvar för hemarbetet medan mannen minskar sitt ansvar!

- Kvinnor måste lära sig att låta mannen eller barnen göra saker på sitt eget sätt!
- Att ge avkall på sina egna inre krav på vad som måste göras och hur!
- Vem säger att jag måste
- För vems skull gör jag det här?
- VAD vill JAG?

Det är också viktigt att ta sig tid att göra något roligt och lustfyllt!

Samhällsnivå

Vad kan man göra för åtgärder på samhällsnivå?

- Två års betald föräldrarledighet - ett år för mamma, ett för pappan
- Sex timmars arbetsdag
- Hemma - att männen tar mer ansvar
- Både män och kvinnor har barn och detta måste påverka arbetsplatserna.
- Vården måste bli bättre på att bemöta stressade kvinnor
- Kvinnor vill ha hjälp till självhjälp

Kvinnor måste lära sig att känna: *Vad mår jag bra av?*

Man måste ha mycket tålamod för att kunna förändra sig.

Man kan använda sig av avspänningsövningar för att slappna av

- Ställ inte större krav på dig själv än vad du ställer på din omgivning!
- Den ende som kan förändra ditt liv är du själv!

Marianne Larmén har skrivit två böcker: "Kvinnor och stress" och "Kvinnors vägar ur stressen"

...

Stressens båda ansikten - hur vi med förenade krafter kan motverka vår tids farsot

Anna Hertting, leg sjukgymnast och psykolog, Samhällsmedicinska enheten ,

Örebro läns landsting. Anna jobbar med något som kallas "Biopsykosocial miljömedicin". Hon är en av författarna till boken "Stressens olika ansikten".

- Vad styr hälsan? Hot och möjligheter.
- Vem har ansvaret för folkhälsan? - Utmaningar

I miljonprogramområdenas hyreshus är medellivslängden ca 5 år lägre än i de ekonomiskt mer välbeställda bostadsområdena

Gruppkänsla och socialt stöd

Det är viktigt att ha känsla för vilket sammanhang jag tillhör - livet blir mer hanterbart, begripligt. Att känna gruppkänsla och socialt stöd. Att hantera den verklighet vi lever i.

Anna talar om begreppet *Empowerment* vilket innebär ett slags vardagsmakt, att engagera sig socialt eller politiskt, att engagera sig mer.

Många sjukdomar orsakas av stress, till exempel *fibromyalgi*.

Vem har ansvar för att bemästra och åtgärda stress och dess efterverkningar?

- Politiker, tjänstemän och yrkesverksamma som möter människor i ohälsosam stress.

Människor i riskfyllda omständigheter och/eller människor drabbade av stressrelaterade besvär

Hur förebygger man?

Sjukdomsförebyggande strategier
Hälsofrämjande strategier.

Det är också viktigt att hålla isär vad som är privata lösningar för individer, kollektiva lösningar för grupper och samhällsliga insatser för alla medborgare.

Ylva Dahlman/Klara Stora/Klump

Ill: Robert Nyberg

På Terminalklubbens hemsida på Internet finns en ännu mera utförlig rapport från konferensen.

 SEKO

Nordvindar istället?

■ "Den som hustrar får svar" - vem har inte hört det gamla mongoliska ordspråket? Fas tre's olika projekt bedrivs under hård tidspress. Det som framförallt märks är ledningens ambition. Ambitionen att snabbt rationalisera och stärka affärsområde Brevs finansiella muskler. Blåsten runt Brev må ha avtagit, bl a har utslag i domstolar gett Posten rätt. Läget verkar vara lugnt, men prognoserna ger anledning till oro. Volymerna har börjat minska - kontinuerligt, 'kundbeteendet' ändras, ett 'trendbrott' är på väg.

Så visst begriper varje postis att något måste göras åt 'läget'. Ledningen vill hinna skörda innan vintern kommer. Men ambition är en sak och resultat en annan. Rent instinktivt vill alla postisar göra rätt från början. De har vi tränats till i mer än 360 år

Sicken Ågren?

Klaras flytt till Årsta ha bedrivits i ett rasande tempo. De som varit inblandade sökte hinna med så gott de kunde. Trots en berömvärd insats från projektledaren Broenius (hade någon väntat sig något annat?) känner flera inblandade fackliga/skyddsombud lite 'Ågren'. Alla har försökt göra så gott de kan, men vem hann tänka efter? Har alla fakta dubbelkollats på längden och tvären? Har alla arbetsgrupper haft de tvärkontakter som behövs? Alla frågetecken har inte rätats ut - framförallt inte bland vanliga dödliga maskinoperatörer.

Jakten på Guldkalven styr, hastigheten i processen har sitt pris, ett

projekt av denna storleksordning **kan inte** förankras inom såpass kort tidsram. Sanningens minut för projektet kommer, även om man idag inte kan uttala sig mer bestämt. Oavsett hur det går, bör alla de som bidrog med sitt bästa - ha ett tack för sitt slit!

Posten bär sig mer och mer åt som vilket bolag som helst! Visserligen statsägt - men på väg mot det som bolag är till för: vinstmaximering.

Fotbolls-VM: Målvaktsdröm.
Hällristning från Backa, Bohuslän.

Det som komplicerar förhållandet i fråga om Projekt Stockholm Syd kan möjligen bli - ja, just det - uppstyckningen i olika bolag och 'stiftelsen' inom koncernen. Terminalerna ägs idag av ett bolag som lyder under den stiftelse som förvaltar våra pensionspengar. Detta tillkom pga bolagiseringen. Styrelsen i denna stiftelse skall bara ha ett enda mål: att förvalta våra pensionspengar på absolut bästa sätt.

Avkastningskravet på Årstaombyggnaden blir den faktor som avgör man ska bygga eller inte.

Rosengren¹ eller Sohlman²?

Den 16 juni har koncernstyrelsen för Posten fattat ett beslut vars formuleringar jag inte känner till. Det som publicerades var att man beslutat om en kostnadsram för St Syd. Det måste väl tolkas så att belastningen för Riksnätet ('hyran') inte får överstiga ett tak. Det som måste klarläggas innan vi kan yttra oss är: hur stor blir den faktiska ombyggnadskostnaden?

Om ...

det nu blir så att tidtabellen för genomförande av Klaraflytten 'ändras' eller att omfattningen blir 'annorlunda', så påverkas nästa projekt som står på tur: Stockholm Nord - eller i dagligt tal - byggandet av en ny Arlandaterminal.

Posten har tänkt sig att koncernstyrelsen ska ta ställning i denna fråga före 1998 års utgång. Kommer arbetet med Nord att påskyndas eller sinkas? Kanske bra om vi intar en mental beredskap inör denna fråga.

Kan SMHI ha fel på prognoserna p g datakrängel, så kan även Postfastigheter ha det. Alla litar vi dock på Ralf Johansson³, nuförtiden VD för Postfastigheter. Han fixar det mesta! Även om det ibland kan ta lite längre tid ...

PO Brandeker

¹ = Björn Rosengren är landshövding i Norrbotten och har nyligen utsetts till ordförande i Postens styrelse.

² = Mikael Sohlman är ordförande i Postens pensionsstiftelse, som äger Klara- och Årstaterminalerna.

³ = Ralf Johansson är VD för Postfastigheter.

Uttalande från terminalklubbstyrelsen

En postpolitik som innebär samhällsansvar!

Regeringens proposition (1997/98:127) om *Statens ansvar på postområdet* innebär enligt vår uppfattning fortsatta försämringar i postservicen och försvagar Postens ställning ytterligare:

- Propositionen förslag om "samhällsomfattande posttjänst" anger en nivå som t.o.m. är lägre än EU:s direktiv. Exempelvis säger lagtexten ingenting om att det "varje arbetsdag och minst fem gånger i veckan ska göras minst en insamling och minst ett överlämnande av post" (EU-direktivet, artikel 3).

- Lagens nuvarande krav att det ska finnas en "rikstäckande postservice som innebär att brev etc... kan nå alla oavsett adressort" formuleras om till den något diffusare skrivningen att det ska finnas en "posttjänst som innebär att alla kan ta emot brev etc...".

- Enligt propositionens förslag till lagtext skall den samhällsomfattande posttjänsten vidare vara av *god kvalitet*, men detta begrepp definieras inte i lagen. Enligt förarbetena betyder det att 85 procent av inrikes försändelser ska övermattbefordras och 97 procent inom tre dagar. Detta anger man som den *basnivå* som staten ska ansvara för att den upprätthålls, vilket innebär en devalvering av det faktiska kvalitetsmål som Posten idag upprätthåller och som kunderna efterfrågar.

- Enligt nuvarande lag gäller *enhetliga och rimliga priser*. Den skrivningen föreslås kvarstå i den nya lagen, men innebörden omtolkas.

Med *enhetliga priser* menar propositionen ett *enhetligt riksporto* och ett *enhetligt lokalporto*. Ändringen underlättar visserligen för Posten att konkurrera med de lokala postoperatörerna om volymerna, men det underlättar *inte* för posten att upprätthålla en rikstäckande service till rimliga priser.

Med *rimliga priser* avser propositionen därför höjda priser för privatkunder, före-

ningar och andra mindre kunder i och med att nuvarande prisreglering tas bort och rabattmärkena avskaffas. Istället föreslås ett pristak, som i praktiken kommer att ligga på en högre nivå än idag. Propositionen anger också neddragningar i landsbygdsservicen som en åtgärd för att finansiera den samhällsomfattande postservicen.

- Propositionen pekar ut Posten som den operatörer som ska åta sig den (nerbanta-de) samhällsomfattande postservicen - men utan att ange någon rimlig ersättning för detta.

Uttalande från Terminalklubbens styrelse

SEKO:s Terminalklubb i Stockholm föreslår följande krav för postpolitiken:

- **En rikstäckande daglig postservice till enhetliga och rimliga priser ska (åter)införas som målsättningsparagraf i Postlagen.**

- Med *rikstäckande* menas samma täckningsgrad som Posten idag upprätthåller
- Med *daglig* menas både att alla fas-

ta kunder har rätt till daglig postutdelning (i samma omfattning som idag) och att Postens nuvarande mål för befordringstider bibehålls.

- Med *enhetliga priser* menas att enhetsportot bibehålls.
- Med *rimliga priser* menas att "enhetsportot för enstaka inrikes- och utrikes försändelser" ska hållas på en rimlig nivå med någon form av prisreglering.

■ Dessa mål finansieras

- Antingen genom att en hårdare reglering återinförs, exempelvis enligt de normer som EU-direktivet medger

- eller genom avgifter som finansierar hela den samhällsomfattande postservicen.

- **SEKO och SEKO:s koncernfack ska kämpa för dessa krav.**

- **Vi anser att detta är en postpolitik som**

- innebär samhällsansvar - och inte gynnar ett fåtal storkunder
- innebär att Posten kan fortsätta att upprätthålla en bra postservice - och inte gynnar russinplockarna
- innebär att vi som gör jobbet kan känna större trygghet i anställningen och arbeta under rimliga löne- och anställningsvillkor - och inte tillfredställa direktörerna och aktieägarna.

**SEKO post Stockholm
Terminalklubben**